

Nordjyllands Social-Demokrat.

Frihed!

Lighed!

Brøderkab!

Nr. 206.

Fredag den 30. December.

1910.

Nordjyllands Social-Demokrat (1905-1945)

Fredag den 30. December 1910

Godhavn.

Hvad Sabroes Kritik har bevirket.

Der rettes mange stærke Angreb paa Folketingsmand Sabroe for hans Virksomhed for at værne Børnene mod Mishandlinger. Der hævdes, at den Voldsomhed, hvormed han farer frem, bevirker, at hans Kritik gør mere Skade end Gavn, og fra mange Sider kræves, at der skal sættes en Stopper for hans Virksomhed.

Selv om det end maa indrømmes, at Sabroe til Tider ikke altid har kunnet underbygge sin skarpe Kritik med fuldt ud tilstrækkelige juridiske Beviser, saa bør det erindres, at saadanne Beviser er overordentlig vanskelige at føre i de fleste af de Sager, der angaar Børns Vanrøgt og Mishandling.

At Hr. Sabroes Virksomhed imidlertid ikke har skadet, men derimod gavnet Børnene, skal vi her efter „Frederiksborg Amts Avis“ fremføre et Bevis for. Undertegnet med Mærket „-i“ skrives i nævnte Blad for 28. ds. følgende:

Godhavn.

Hvad Sabroes Kritik har bevirket.

Der rettes mange stærke Angreb paa Folketingsmand Sabroe for hans Virksomhed for at værne Børnene mod Mishandlinger. Der hævdes, at den Voldsomhed, hvormed han farer frem, bevirker at hans Kritik gør mere Skade end Gavn, og fra mange Sider kræves, at der skal sættes en Stopper for hans Virksomhed.

Selv om det end maa indrømmes, at Sabroe til Tider ikke altid har kunnet underbygge sin skarpe Kritik med fuldt ud tilstrækkelige juridiske Beviser, saa bør det erindres, at saadanne Beviser er overordentlig vanskelige at føre i de fleste af de Sager, der angaar Børns Vanrøgt og Mishandling.

At Hr. Sabroes Virksomhed imidlertid ikke har skadet, men derimod gavnet Børnene, skal vi her efter „Frederiksborg Amts Avis“ fremføre et Bevis for. Undertegnet med Mærket „-i“ skrives i nævnte Blad for 28. ds. følgende:

„Det var i de Dage, da Folketingsmand B. Sabroe indledede sit store Felttog mod Børnehjemmet Godhavn i Tidsvilde og mod Forstanderen, Hr. Frydensberg.

„Hjemmet var den bare Elendighed, Frydensberg mishandlede sine Drengene!“ Saaledes lød det fra den mundrappe Folketingsmand. Der blev et Røre om Sagen Landet over, og størst blev det her paa Egnen, hvor mangt et pro og contra blev udvexlet.

Da Røret havde lagt sig, gav man sig til at undersøge Forholdene. Og hvad fandt man da? Man fandt et meget fattigt Børnehjem og en stræng, men retfærdig Forstander, der behandlede sine ret uregerlige og vanskelige Drengene med Forstaaelse. Hjemmets Historie lød saaledes: Fra en ganske lille Begyndelse — et gammelt straaetækt Hus i en Stump Have i Tidsvilde By — var det med Jærnflid lykkedes Hr. Frydensberg lidt efter lidt, Aar efter Aar at skabe stedse bedre Vilkaar for Drengene. Mere Jord blev købt til, den ene Træbarak efter den anden saa Dagens Lys, og da Børnehjælpsdagen og mange gode Mennesker havde bragt lidt Penge i Kassen, blev der endog Raad til at opføre den grundmurede Bygning, som blev Hjemmets Stolthed.

Nu var Hjemmet et helt lille agerdyrkende Samfund. Drengene dyrkede Haven og Marken og interesserede sig tilsyneladende for Gærningen. Fra den pure Elendighed havde Hr. Frydensberg nu naaet de af ham tilsigtede Rammer og ogsaa faaet Drengene i et godt Spor, men — Fattigdommen var endnu til Stede. Den Følgesvend magtede Frydensberg ikke helt at holde udenfor Hjemmets Døre.

„Det var i de Dage, da Folketingsmand P. Sabroe indledede sit store Felttog mod Børnehjemmet Godhavn i Tidsvilde og mod Forstanderen, Hr. Frydensberg.

„Hjemmet var den bare Elendighed, Frydensberg mishandlede sine Drengene!“ Saaledes lød det fra den mundrappe Folketingsmand. Der blev et Røre om Sagen Landet over, og størst blev det her paa Egnen, hvor mangt et pro og contra blev udvexlet.

Da Røret havde lagt sig, gav man sig til at undersøge Forholdene. Og hvad fandt man da? Man fandt et meget fattigt Børnehjem og en stræng, men retfærdig Forstander, der behandlede sine ret uregerlige og vanskelige Drengene med Forstaaelse. Hjemmets Historie lød saaledes: Fra en ganske lille Begyndelse — et gammelt straaetækt Hus i en Stump Have i Tidsvilde By — var det med Jærnflid lykkedes Hr. Frydensberg lidt efter lidt, Aar efter Aar at skabe stedse bedre Vilkaar for Drengene. Mere Jord blev købt til, den ene Træbarak efter den anden saa Dagens Lys, og da Børnehjælpsdagen og mange gode Mennesker havde bragt lidt Penge i Kassen, blev der endog Raad til at opføre den grundmurede Bygning, som blev Hjemmets Stolthed.

Nu var Hjemmet et helt lille agerdyrkende Samfund. Drengene dyrkede Haven og Marken og interesserede sig tilsyneladende for Gærningen. Fra den pure Elendighed havde Hr. Frydensberg nu naaet de af ham tilsigtede Rammer og ogsaa faaet Drengene i et godt Spor, men — Fattigdommen var endnu til Stede. Den Følgesvend magtede Frydensberg ikke helt at holde udenfor Hjemmets Døre.

Saa kom Sabroe. Da Offentligheden havde set Hjemmets Fattigdom, besluttede man — denne frygtelige „man“, der spiller Enehersker overalt —, at her skulde reformeres, og man begyndte strax. Det private Børnehjem skulde nu blive til en selvejende Opdragelsesanstalt for vanskelige Børn.

Efter Overværgeraadets Henstilling valgtes en Bestyrelse, hvis Formand blev Birkedommer Svejstrup (de andre Bestyrelsesmedlemmer er: Sagfører Nielsen, Helsingø, Fru Skousen, Tidsvilde, Grd. P. Hansen, Holløse, Provst Haagen-Müller, Vejby, og Folketingsmand Chr. Rasmussen, Helsingør).

Bestyrelsen tog fat. Hjemmets Jorder, Bygninger og andre Ejendele blev vurderede, og Vurderingssummen blev udbetalt til Hr. Frydensberg. Der blev saa opført en ny, stor Sovesalsbygning med Legestue, Baderum m. m., en Ko- og Hestestald — Anstalten har jo fremdeles et Jordtilliggende — og en Skolebygning. Barakkerne blev til Dels ryddede, Avlsbygningerne blev flyttede ud i Marken, Kloakanlæg m. m. blev udført. Ogsaa paa anden Vis blev der reformeret. Der blev ansat to ny Lærere, Drengene fik bedre Beklædning, ny Senge blev købt, Baderiet blev udvidet, og der blev sørget for mere Pigehjælp. Da Bestyrelsen skønnede, at den Kost, Børnene hidtil havde faaet, i det store og hele havde været god, skete der ingen videre Forandring med Naturalforplejningen. Saa-

ledes udvidet, omkalfatret og moderniseret begyndte Anstalten da under Bestyrelsens Overledelse med Hr. Frydensberg som Forstander.

Saa kom Sabroe. Da Offentligheden havde set Hjemmets Fattigdom, besluttede man — denne frygtelige „man“, der spiller Enehersker overalt —, at her skulde reformeres, og man begyndte strax. Det private Børnehjem skulde nu blive til en selvejende Opdragelsesanstalt for vanskelige Børn.

Efter Overværgeraadets Henstilling valgtes en Bestyrelse, hvis Formand blev Birkedommer Svejstrup (de andre Bestyrelsesmedlemmer er: Sagfører Nielsen, Helsingø, Fru Skousen, Tidsvilde, Grd. P. Hansen, Holløse, Provst Haagen-Müller, Vejby, og Folketingsmand Chr. Rasmussen, Helsingør).

Bestyrelsen tog fat. Hjemmets Jorder, Bygninger og andre Ejendele blev vurderede, og Vurderingssummen blev udbetalt til Hr. Frydensberg. Der blev saa opført en ny, stor Sovesalsbygning med Legestue, Baderum m.m., en Ko- og Hestestald — Anstalten har jo fremdeles et Jordtilliggende — og en Skolebygning. Barakkerne blev til Dels ryddede, Avlsbygningerne blev flyttede ud i Marken, Kloakanlæg m.m. blev udført. Ogsaa paa anden Vis blev der reformeret. Der blev ansat to nye Lærere, Drengene fik bedre Beklædning, ny Senge blev købt, Vaskeriet blev udvidet, og der blev sørget for mere Pigehjælp. Da Bestyrelsen skønnede, at den Kost, Børnene hidtil havde faaet, i det store og hele havde været god, skete der ingen videre Forandring med Naturalforplejningen. Saaledes udvidet, omkalfatret og moderniseret begyndte Anstalten da under Bestyrelsens Overledelse med Hr. Frydensberg som Forstander.

Denne Omforandring havde kostet Penge. Med et Jordtilliggende af ca. 21 Tdr. Land staar hele Komplexet nu i ca. 95,000 Kr., hvoraf Nybygningerne har slugt de 52,000 Kr. Disse 95,000 Kr. har Staten ydet. Anstaltens aarlige Budget er paa ca. 23,000 Kr. Heraf yder Staten 6—7,000 Kr., i Legater og Gaver indkommer ca. 2,000 Kr. Resten indkommer som Betaling for Børnene. Kommuner Landet over sender Børn hertil, men de fleste kommer dog fra Magistraten i København. Betalingen er nu ca. 300 Kr. aarlig for hvert Barn. Tidligere var det ikke nær saa meget. Anstalten har rigelig Plads til 50—60 Dreng, og alle Omkostninger iberegnet koster hvert Barn omkring ved 500 Kr. aarlig.

Naar Godhavns Saga fortælles, vilde det være uretfærdigt ikke at tage Hr. Sabroe med. Og den Anerkendelse skal Sabroe have, at han blev Redskabet, som fejede Fattigdommen væk fra Godhavn. Han fik tillige Egnens Beboere interesserede for Sagen, saaledes at de nu følger med i alt, hvad der vedrører Godhavn. Og — Sandheden i Ære — saaledes var det ikke før. Her laa nok et Børnehjem, men det laa saa fjærnt, saa fjærnt fra en Bevidsthed. Det var en Enklave, en Stat i Staten, som Egnen interesserede sig saare lidet for, og som ret sjældent gav Egnen Lejlighed til et Kig inden for. Det er ikke saaledes mere, og ikke mindst derfor fortjener Sabroe Anerkendelse."

Denne Omforandring havde kostet Penge. Med et Jordtilliggende af ca. 21 Tdr. Land staar hele Komplexet nu i ca. 95,000 Kr., hvoraf Nybygningerne har slugt de 52,000 Kr. Disse 95,000 Kr. har Staten ydet. Anstaltens aarlige Budget er paa ca. 23,000 Kr. Heraf yder Staten 6-7,000 Kr., i Legater og Gaver indkommer ca. 2,000 Kr. Resten indkommer som Betaling for Børnene. Kommuner Landet over sender Børn hertil, men de fleste kommer dog fra Magistraten i København. Betalingen er nu ca. 300 Kr. aarlig for hvert Barn. Tidligere var det ikke nær saa meget. Anstalten har rigelig Plads til 50-60 Dreng, og alle Omkostninger iberegnet koster hvert Barn omkring ved 500 Kr. aarlig.

Naar Godhavns Saga fortælles, ville det være uretfærdigt ikke at tage Hr. Sabroe med. Og den Anerkendelse skal Sabroe have, at han blev Redskabet, som fejede Fattigdommen væk fra Godhavn. Han fik tillige Egnens Beboere interesserede for Sagen, saaledes at de nu følger med i alt, hvad der vedrører Godhavn. Og - Sandheden i Ære - saaledes var det ikke før. Her laa nok et Børnehjem, men det laa saa fjærnt, saa fjærnt fra en Bevidsthed. Det var en Enklave, en Stat i Staten, som Egnen interesserede sig saare lidet for, og som ret sjældent gav Egnen Lejlighed til et Kig inden for. Det er ikke saaledes mere, og ikke mindst derfor fortjener Sabroe Anerkendelse."

Denne Artikel, der sikkert er skreven af en af Sabroes politiske Modstandere, viser klart og tydeligt, at Sabroes Virksomhed har givet endog ganske fortrinlige Resultater. Hans skarpe Kritik og kraftige Agitation har ikke alene henledet Opmærksomhed paa dette Børnehjem, hvor Børnene led ilde, maaske mere paa Grund af Hjemmets Fattigdom end paa Grund af Forstanderens Mangel paa personlig Evne eller Vilje til at behandle Børnene vel.

Den nødvendige økonomiske Hjælp derefter bleven ydet, saa Godhavn nu er tidssvarende udrustet til at kunne byde Børnene et godt, tidssvarende og sundt Opholdssted og sund og tilstrækkelig Ernæring. Desuden er der indført betryggende Kontrol med Børnenes Behandling, hvad der sandsynligvis har bevirket, at Hr. Frydensbergs Regimente er blevet noget mindre strengt, men derfor ikke mindre retfærdigt.

Og som det er gaaet med dette Børnehjem, er det gaaet med et betydeligt Antal Børnehjem og Opdragelsesanstalter i vort Land. Interessen for Børnene — særlig de ulykkelige stillede Børn — er voxet betydeligt i de senere Aar. En betydelig Del af Fortjenesten herfor kan og bør tilskrives Sabroe. Han har haft den stærke Røst, der var nødvendig, for at den fornødne Opmærksomhed kunde vækkes for Børnenes Sag.

Denne Artikel, der sikkert er skreven af en af Sabroes politiske Modstandere, viser klart og tydeligt, at Sabroes Virksomhed har givet endog ganske fortrinlige Resultater. Hans skarpe Kritik og kraftige Agitation har ikke alene henledet Opmærksomhed paa dette Børnehjem, hvor Børnene led ilde, maaske mere paa Grund af Hjemmets Fattigdom end paa Grund af Forstanderens Mangel paa personlig Evne eller Vilje til at behandle Børnene vel.

Den nødvendige økonomiske Hjælp derefter bleven ydet, saa Godhavn nu er tidssvarende udrustet til at kunne byde Børnene et godt, tidssvarende og sundt Opholdssted og sund og tilstrækkelig Ernæring. Desuden er der indført betryggende Kontrol med Børnene Behandling, hvad der sandsynligvis har bevirket, at Hr. Frydensbergs Regimente er blevet mindre strengt, men derfor ikke mindre retfærdigt.

Og som det er gaaet med dette Børnehjem, er det gaaet med et betydeligt Antal Børnehjem og Opdragelsesanstalter i vort Land. Interessen for Børnene — særlig de ulykkelige stillede Børn — er voxet betydeligt i de senere Aar. En betydelig Del af Fortjenesten herfor kan og bør tilskrives Sabroe. Han har haft den stærke Røst, der var nødvendig, for at den fornødne Opmærksomhed kunde vækkes for Børnenes Sag.